

ליל שבת קודש פרשת ויצא ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס' המדבר מהתעוררות השינה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), פי יש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם, ועוסקים בתורה ובתפלה, אף על פי כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם, פי נשאך כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה, פי עקר החיות הוא השכל, פמו שפתוב (קהלת ז): "החכמה תחיה את בעליה", וכשהעבודה היא עם שכל, משימין בה חיות שתוכל להתעלות, אבל פשנזופל לבחינת מחין דקטנות, בחינת שנה, אין יכול להתעלות למעלה וכו' וצריך לעוררו משנתו ואי אפשר לעוררו, פי אם פשמתעורר מעצמו וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת האדם להיות ער ומלא חיות בעבדו את השם יתברך, ולא יהיה העבודה אצלו בבחינת שינה ועצלות, כי יש בני אדם שישנים כל ימיהם ממש, היינו שעובר עליהם השבעים שנה כמו בן אדם בשינה, ואין להם שום חיות אמיתי כלל, ואף על פי שעוסקים בתורה ובתפילה, אין להקדוש ברוך הוא נחת רוח מכל עבודתם, כי מחמת שעבודתם בבחינת מצות אנשים מלומדה, ואינם שמים מוחם ומחשבתם בתוך עבודתם, לכן הכל בבחינת שינה אצלם, כי כל זמן שאין אדם מדבק מוחו ומחשבתו בהשם יתברך, ואינו מרגיש אמתת מציאותו יתברך החופף עליו תמיד, הוא עדיין ישן, ואינו זוכה לטעום טעם אמיתי של החיים, וכמו ששאל חוני המעגל (תענית כ"ג.) מי איכא דניים ע' שנין, איך יכול בן אדם לישון השבעים שנה של ימי חייו, ולא יהיה לו חיות אמיתי כלל, כי חיים נקראים רק דביקות בהשם יתברך, ולעשות רצונו יתברך, וכמו שכתוב (דברים ד') ואתם הדביקים בהוי"ה אלהיכם חיים כולכם היום, וכן כתיב (תהלים ל') חיים ברצונו, אבל לקרות חיים מחמת שלבו נושם נשימות, ומחמת שרגליו הולכים על הארץ, אין זה נקרא חיים כלל, רק כמו בן אדם שמסתובב בשינתו אנה ואנה, ואינו נקרא בשם חיים כלל, ולכן העיקר הוא לחיות חיים ערים ואמיתיים בדביקות הבורא

יתברך שמו, ולעשות עבודתו עם חיות ודביקות כראוי, ואז חייו נקראים חיים באמת, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו.

והנה מבואר בדברי רביז"ל בתורה זו, שעיקר הסימן אם אדם חי חיים ערים או לא הוא, אם מדבר להקדוש ברוך הוא ומשיח כל לבו לפניו יתברך, כי כל זמן שאין האדם מדבר אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, זה סימן שעדיין לא שמע ולא קיבל התעוררות החכם, ולכן אינו מדבר אליו יתברך, שזהו דברי המשנה (תרומות פרק א') סתם חרש אינו שומע ואינו מדבר, מחמת שאינו שומע התעוררות החכם ולא נכנס בו דיבוריו הקדושים, לכן אינו מדבר אליו יתברך, והוא נשאר בבחינת שינה, וזהו יהיה כל עיקר גילוי של משיח צדקיני שנקרא על שם "משיח" אילמים, היינו שיגרום לכל הבריות כולם לפתוח פיהם ולדבר אליו יתברך, ויקיצו ויתעוררו משינתם העמוקה, ובאמת מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א) שכל החיים של אדם הם כמו חשבון של רבע שעה, אבל מחמת שהוא בבחינת שינה, לכן נדמה לו כאילו החיים ארוכים וממושכים כל כך, וכדוגמת בן אדם שישן לו וחולם חלום, שעובר עליו שבעים שנה, והנה הוא ילד ובחור ואברך וזקן וכו', וכשמתעורר משינתו רואה שלא עבר רק רבע שעה, ואף על פי שבחלום ראה שבעים שנה, וכן הוא אצל כל אדם, כל זמן שהוא בקטנות המוחין ובבחינת שינה, נדמה לו כאילו עובר אצלו שבעים שנה, אבל מיד שבא לגדלות המוחין ומתעורר משינתו, רואה שכל החיים הם רק כמו רבע שעה, ואין שום זמן כלל, ולכן עיקר עבודת האדם להקיץ ולהתעורר משינתו העמוקה, ולהטות אוזן קשבת לדברי הצדיקים המעוררים אותנו משינתנו, וכשנקבל דבריהם ונתחיל לדבר אליו יתברך באמת ובתמימות ופשיטות גמור, אזי נזכה לחיים טובים ואמיתיים, ונתענג על נועם זיו השכינה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית כ"ח) ויקץ יעקב משינתו ויאמר אבן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי, ויש לומר שמרומז בפסוק זה סוד דברי רביז"ל הנ"ל, ויקץ יעקב משינתו, היינו כשאיש הישראלי שהוא עדיין בבחינת יעקב, היינו במדריגה קטנה וקטנות המוחין (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א), והוא מקיץ ומתעורר משינתו, אזי מיד מכיר ואומר, אבן יש הוי"ה במקום הזה, הנה אור אמתת מציאותו יתברך נמצא גם במקום הזה, שהיה נדמה לי מקודם שרחוק מאד ממנו יתברך, ואנכי לא ידעתי, היינו שלא ידעתי ולא הכרתי את עוצם מעלת נשמתו שהוא האלקות שנמצא בי, שזהו הנקרא אצל האדם "אני" (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב), כי כל זמן שאדם ישן ימיו ושנותיו בקטנות

המוחין, עדיין אינו מכיר את עוצם מעלת נשמתו שהוא אלקותו יתברך השוכן בקרבנו, ולכן הוא מרגיש עצמו בגלות חשוכה ועמוקה מאד, אבל מיד שמקיץ ומתעורר משינתו, הרי רואה את האלקות שיש בתוכו, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן מכריז ואומר "אכן יש הוי"ה במקום הזה", שבוודאי אלקותו יתברך נמצא גם במקום הזה, כי אין שום מציאותו בלעדו יתברך כלל.

או יאמר, "ואנכי לא ידעתי", היינו שעיקר הסיבה שלא זכיתי לדעת ולהכיר אלקותו יתברך, וישנתי כל ימיי ושנותיי, הוא מחמת "אנכי" היינו האנכיות והישות שבקרבי, בבחינת (דברים ל"א) ואנכי הסתר אסתיר פני מכם, שהאנכיות גורם לאדם הסתרת פניו יתברך, בבחינת (דברים ה') אנכי עומד בין הוי"ה וביניכם, שהאנכיות והישות עומד ועושה פירוד בינו לבין הקדוש ברוך הוא, וזה גורם לו ליפול בשינה' ושהיה כל עבודתו בבחינת קטנות המוחין, כי כל זמן שיש לאדם גבהות וישות, הרי אין השכינה שרויה אצלו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סו"ה ה.) אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ולכן מוחו בבחינת שינה, אבל מיד שאדם מבטל כל ישותו ומציאותו מלפניו יתברך, ומכיר שאין לו שום דבר מצד עצמו כלל, רק הכל חסדו יתברך, אזי מתעורר משינתו ומכיר איך שהשם יתברך נמצא אצלו, וזהו ויקץ יעקב משינתו, ויאמר אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי, היינו כשאיש ישראלי מקיץ ומתעורר משינתו, אזי מכיר למפרע איך האנכיות שלי גרם לי שלא ידעתי מקודם שהשם יתברך נמצא כאן, ולכן ישנתי, אבל עכשיו שביטלתי עצמי מלפניו יתברך, הכרתי שאכן יש הוי"ה במקום הזה ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והשם יתברך יוכינו להגיע אל מדת הביטול והענוה באמת, ונתעורר משינתו העמוקה, ונזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויצא ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף ש"צ עיין שם.

השיב הגבור: גם אני עברתי על כל המקומות הללו, ואני לקחתי מן השערות של זהב של התינוק הנ"ל, פי לקחתי שבעה שערות שיש להם פל מיני גונין, והם יקרים אצלי מאד, והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי במה שאפשר, בעשבים וכיוצא, עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, והלכתי באשר אלך, וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל, שכחתי את הקשת שלי שם, השיב הבעל-תפלה: אני ראיתי את הקשת הזו, וידעתי שבודאי הוא קשת שלך, אך לא הייתי יכול למצוא אותך, וספר יותר הגבור להבעל-תפלה, שפשהלך משם, הייתי הולך ובא עד שפגעתי בהמחנה הנ"ל, ונכנסתי לתוכם, פי הייתי רעב מאד, והייתי רוצה לאכול, ותכף פשנכנסתי לתוכם קבלו אותי למלך עליהם פנ"ל, ועתה אני הולך לכפש העולם, וכונתי, אולי אוכל למצוא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, השיב הגבור: גם אני עברתי על כל המקומות הללו, ואני לקחתי מן השערות של זהב של התינוק הנ"ל, פי לקחתי שבעה שערות שיש להם פל מיני גונין, והם יקרים אצלי מאד, כי השערות הם הצמצומים שהקדוש ברוך הוא מלביש את אלקותו בהם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'), והם שבעה, שהם שבעה ימי השבוע שהקדוש ברוך הוא מצמצם את עצמו בהם כביכול, וכל יום יקר וחשוב מאד, כי יכולים למלאות אותו עם טוב הרבה, וצריכין לצאת חובת היום ביומו ולא לדחות על יום אחר, כי יום שעבר כבר לא יחזור לעולם, וכל מה שאדם זוכה לחטוף מן היום הזה הוא שלו, והשערות הזהב הם מהתינוק, כי (שבת קנ"ב) ינקותא כלילא דוורדא, הימים הכי יפים הם מהנערות והבחורות, שאם אדם זוכה וממלא אותם עם טוב אמיתי ונצחי זה מה שיעמוד לו לכל החיים.

והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי במה שאפשר, בעשבים וכיוצא, כי האדם צריך להחיות עצמו עם כל נקודה שזוכה למצוא בעצמו, אפילו שיהיה קטן מאד, בבחינת עשבים, גם בזה יחיה את עצמו, ולא יפול בדעתו כלל, ודייקא על ידי שימצא בעצמו נקודה טובה וידין עצמו לכף זכות, יזכה באמת לצאת מכף חובה לכף זכות, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב), כי בוודאי יותר טוב לעשות כל דבר בשלימות גדול, וללמוד בעיון, ולהתפלל בכוונה וכו', אבל אם אינו יכול עכשיו לעשות כן, יחיה את עצמו במה שיוכל, כגון לימוד בפשטות ובאמירה בעלמא, ולהתפלל בפשיטות גמור, ואז סוף כל סוף יזכה לחזור אל התמדת התורה באמת, ולדביקות התפילה, מה שאין כן אם ירצה רק שלימות,

ללמוד בחיות גדול, ולהתפלל בהתלהבות גדולה, אזי לא ילמד ולא יתפלל כלל, ויעבור יום אחר יום בלי תורה ותפילה חס ושלום, ולכן העיקר תמיד להחיות עצמו במה שיוכל.

עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, והלכתי באשר אלך, וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל, שכחתי את הקשת שלי שם, כי מיד שכבר לא היה לו נקודות טובות להחיות את עצמו, הלך נע ונר בגלות, וממילא כבר שכח את הקשת שלו שהוא התפילה והאמונה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב', וחלק ב' סי' פ"ג), כי על ידי חסרון אמונה הולכין בגלות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'), וכל הנסיעות שאדם נוסע הם בשביל קלקול האמונה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'), ובן אדם שאין לו אמונה, נדמה לו שבמקום אחר יהיה יותר טוב לו, אבל כשבא לשם גם שם לא טוב לו, ונדמה לו שבמקום הראשון יותר טוב, וכן תמיד, כי מי שיש לו לב ישראלי אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, ואדרבה הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ו).

השיב הבעל-תפלה: אני ראיתי את הקשת הזה, וידעתי שבודאי הוא קשת שלך, אך לא הייתי יכול למצא אותך, כי הבעל תפילה שעוסק תמיד בתפילה, הוא יודע היטיב את מקום הקשת ואיך להשתמש בה, ולא לעזוב את התפילה בשום פנים ואופן.

וספר יותר הגבור להבעל-תפלה, שפשהלך משם, הייתי הולך ובא עד שפגעתי בהמחנה הנ"ל, ונכנסתי לתוכם, פי הייתי רעב מאד, והייתי רוצה לאכל, ותכף פשנכנסתי לתוכם קבלו אותי למלך עליהם פנ"ל, ועתה אני הולך לכבש העולם, וכונתי, אולי אוכל למצא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל, כי הגיבור מרמוז על מדת הגבורה שהולך וכובש את העולם, כי כשבני אדם רואים מדת הגבורה ממשמשת ובאה, כולם חוזרים בתשובה פן יפגעו בהם חס ושלום, שזהו כלליות היסורים שעוברים על בני אדם, שהתכלית הוא למצוא את הקדוש ברוך הוא ולשוב אליו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ט' סי' ח') והנה טוב מאד אלו מדת יסורין שעל ידם אדם זוכה לחיי עולם הבא, כי כשאדם מקבל יסורים באהבה ויודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'), ולכן רבי עקיבא שהיה רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס:), הוא היה היחיד של הד' שנכנסו בפרדס שנכנס בשלום ויצא בשלום (חגיגה י"ד:), כי על ידי שידע איך לקבל כל מיני צער ויסורין באהבה, היה

יכול לעבור את החיים בשלום ולחיות חיי עולם הבא בעולם הזה, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.) המקבל יסורין באהבה עליו נאמר (ישעיה נ"ג) יראה זרע יאריך ימים, כי זוכה לאריכות ימים ושנים, וגם בעולם הזה חי כמו בעולם הבא, והשם יתברך יזכינו לחיות חיים טובים ואמיתיים ולהכליל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויצא ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א' המדבר מענין להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), פי איש הישראלי צריך תמיד להסתפל בהשכל של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, פדי שיאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על-ידי אותו הדבר, פי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, פמו שפתוב (קהלת ה): "חכמת אדם תאיר פניו": וזה בחינת יעקב, פי יעקב זכה לבכורה שהוא ראשית, ושהוא בחינת חכמה, פמו שפתוב (תהלים קי"א): "ראשית חכמה", וזה בחינת שמש, פי השכל הוא מאיר לו בכל דרכיו פמו השמש, וזה בחינת (משלי ד): "וארח צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום": וזה בחינת חית-לשון חיות, פי החכמה והשכל הוא החיות של כל דבר, פמו שפתוב (קהלת ז): "החכמה תחיה" וכו', אך מחמת שאור השכל גדול מאד, אי אפשר לזכות אליו פי אם על-ידי בחינת נון שהוא בחינת מלכות, פמו שפתוב (תהלים ע"ב): "לפני שמש ינון שמו", ופרש רש"י: 'לשון מלכות' וכו', ועל ידי שנתחברין ונתקשרין הנ והח פנ"ל, נעשה חן, והחן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריכין, הנ ברוחני הנ בגשמי, פי עכשו בעוונותינו הרבים חן וחשיבות האמיתי של ישראל נפל, פי עכשו עקר החשיבות והחן הוא אצלם, אבל על-ידי התורה נתעלה החן והחשיבות של ישראל, ומתחלה

היצר הרע מתלבש עצמו במצוות, ומטעה את האדם פאלו מסיתו לעשות מצוה, וזהו אש לבנה, אף-על-פי-כן מלאך מזיק הוא וכו' עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן שענין ה"חן" הרגיל בפי העולם, אינו כמו שבני אדם חושבים, שמי שיש לו תואר יפה ופנים יפות יש לו חן, כי על זה נאמר (משלי ל"א) שקר החן והבל היופי, ואין לזה שום מעלה וחשיבות כלל, רק חן הוא ענין אחר לגמרי, והוא דבר רוחני הבא על האדם על ידי לימוד תורה הקדושה, כי התורה נקראת (משלי ה') אילת אהבים ויעלת חן, שמעלה חן על לומדיה (עירובין ג"ד:), ועכשיו בעונותינו הרבים החן והחשיבות של ישראל נפל, ועיקר החשיבות הוא אצלם, היינו אצל אומות העולם, ומי שיותר עז פנים ויותר גב וגזלן, יש לו יותר חן, מה שאין בן איש כשר, מחרפין ומבזין אותו ואין לו שום חן בזה העולם כלל, אבל למעלה בשמים יש למי לומד תורה חן וחשיבות גדול מאד, ורק זה נקרא חן אמיתי, אשרי הזוכה לחן כזה.

ומסביר רביז"ל, שהחן הזה הוא ענין חיבור האותיות ח' ונ', ח' הוא החכמה והשכל שיש בכל דבר, כי "חית" הוא לשון חיות, היינו החכמה שהוא החיות של כל דבר, וכמו שכתוב (קהלת ז') החכמה תחיה, כי יש חכמה ושכל בכל דבר שנברא בזה העולם, שמחיה ומהווה אותו הדבר, כי הדבר נברא בשביל תכלית לקשר את האדם בו יתברך, ועיקר עבודת האדם להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולהתקרב אל השם יתברך על ידי אותו הדבר, שזהו הסעיף הראשון שבשולחן ערוך (אורח חיים ס"א א') שויתי הוי"ה לנגדי תמיד וכו', וזה נקרא חכמה אמיתית, ובוה משפיע חיות לכל הבריאה, כי הרי בשביל זה נברא, לקרב האדם אל השם יתברך, אבל לפעמים אור השכל גדול מאד, ואי אפשר להשיגה כמו שהיא, כי לא כל אדם מסוגל מיד להבין החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולכן צריכין להקדים את בחינת נ', היינו אמונה ומלכות, הנקראת נו"ן, וכמו שכתוב (תהלים ע"ב) לפני שמש ינון שמו, היינו לפני שזוכין לבחינת שמש, צריכין להקדים בחינת ינון, שהוא מלכות ואמונה, ומבואר בדברי רביז"ל (ליקושי מוהר"ן חלק א' ס" ע"ג), שזה ענין התפילה, כי כפי שאדם זוכה להרבות בתפילה, ולהשיח את כל לבו לפני השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, כן נכנס בו אמונה ומלכות, היינו שנתברר אצלו האמונה הקדושה, ומקבל על עצמו עול מלכות שמים, וזוכה אחר כך להגיע אל החכמה השכל שיש בכל דבר, ולהבין את הרמזים של השם יתברך בכל פרט של הבריאה, וכמו שכתוב (שמות י"ז) ויהי ידיו אמונה עד בא השמש, ויהי ידיו אמונה, תירגם אונקלוס, פרישן בצלו, היינו פרושות

בתפילה, עד בא השמש, עד שבא אל השכל שבדבר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"א), ולכן על ידי שעוסק בתפילה ונתברר אצלו האמונה הקדושה, וכן עוסק בתורה בכח שממנה עיקר החכמה, נתחברין אצלו הח' והג' ונמשך עליו ח"ן אמיתי, ואזי כל דיבוריו מליאים חן ועושים רושם לטובה, ונתקבלים כל תפילותיו ובקשותיו, שזהו בחינת האות ת', שהוא מלשון חקיקה ורשימה וכמו שכתוב (יהזקאל ט') והתוית תיו, ואז נתקיים (קהלת ט') דברי חכמים בנחת נשמעים, נח"ת דייקא, היינו בחינת ח"ן הנ"ל ות' הנ"ל, ואז נשמעים דבריו ונתקבל בקשותיו.

אבל דרך היצר הרע להתלבש במצוות, וביותר בענין לימוד התורה הנ"ל, כי יודע שמיד שיעסוק בתורה בכח יהרוג אותו לגמרי, ולכן הוא בא בכל מיני לבושים של מצוות כדי למנוע את האדם מלימוד התורה, ורביז"ל גילה לנו (שיחות הר"ן סי' י"ט) שכח התורה גדול כל כך, עד שאפילו אותם האנשים הרגילים בעבירות רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן, אם יעשו לעצמם קביעות חזק ללמוד כך וכך בכל יום, התורה יוציא אותם מן העבירות שלהם, וכששמע מוהרנ"ת ז"ל שיחה זאת תמה ואמר הרי יש עבירות חמורות של פגם הברית רחמנא ליצלן, וגער בו רביז"ל ואמר, הידעת את כח התורה, ברית ביסוד ואורייתא בתפארת, נמצא שהתורה יותר גבוה (חיי מוהר"ן סי' תקע"ג), ולכן דרך הבעל דבר להתלבש בכל מיני מצוות בכדי למנוע את האדם מלימוד התורה, ועיקר העצה נגדו לעשות לעצמו קביעות חזק ללמוד כך וכך בכל יום, ועל ידי זה יכניע אותו, שזהו עוצם מעלת לימוד דף גמרא בכל יום, שבני אדם יודעים שהם מוכרחים לגמור את הדף של היום הזה, וקביעות עצום כזה בתורה הקדושה, יש לה כח להציל את האדם מכל רע.

ומוהרנ"ת ז"ל מוסיף להסביר (ליקוטי הלכות נותן טעם לפגם הלכה ד' אות ט"ו), שיש עוד שני מצוות שהבעל דבר מתלבש בהם ביותר, והם לב נשבר ומחלוקת, כי הבעל דבר בא לאדם ומסית אותו שהוא מצוה גדולה להיות בלב נשבר ובהכנעה, ובזה טומן רשת לרגלו להפיל אותו בעצבות ובמרה שחורה, כי אומר לו, איך תוכל להיות בשמחה? הלא חטאת כל כך, ויותר טוב להיות לך לב נשבר, ואז מפיל אותו לעצבות ומרה שחורה ושובר את רוחו לגמרי, עד שאינו עושה כלום רחמנא ליצלן, והאדם צריך לדעת שאדרבה, מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ה), וכשאדם הוא בשמחה, אזי השם יתברך בעצמו שומר אותו מעבירות ומפגם הברית (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט), ולכן צריכין לדעת שעצבות ומרה שחורה הם ממצוות הבעל דבר, וצריכין לברוח מהם לגמרי.

והמצוה השני הוא מחלוקת, שהבעל דבר בא לאדם ואומר לו שהוא מצוה גדולה לרדוף את השני ולהרבות עליו במחלוקת, כי עשה כך וכך, ויביא לו כל מיני הוכחות מן התורה שמצוה לרדוף אותו, ובאמת הוא מעשה שטן בעלמא, להרבות מחלוקת בעולם ולעכב את הגאולה, כי כל הגאולה תלויה בשלום ובאחדות, ולא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום (עוקצין ג'), וכל חורבן בית שני היתה מחמת שנאת הנם, ועדיין מרקד בינן (יומא ס"ט:), ולכן מיד שנכנסם באדם איזה מחשבה לצאת במחלוקת על איזה בר ישראל ולרדוף אותו, עליו לדעת שהוא מן המצוות של הבעל דבר, ואין ליכנס בו כלל, כי בנפשו הוא (ע') ליקומי הלכות הלכות רבית הלכה ה', שהלכה זו כתובה מוהרנ"ת ז"ל בהיותו יושב בתפיסה, על ידי שמסרו אותו מפורסמי הדור להממשלה על שקר, ועשו כרוז ופירסום שמצוה לרדוף אותו, ואז ביושבו בתפיסה חיבר את ההלכה הזו, עיין שם (היטיב).

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבענין מצות המחלוקת יש הרבה מאד לדבר, כי הבעל דבר הכנים עצמו בזה מאד, והרבה מחלוקת בכל העולם כולו, ואשכנזים לא יכולים להסתדר עם ספרדים, וכן ספרדים עם אשכנזים, חסידים לא יכולים להסתדר עם ליטאים, וכן ליטאים עם חסידים, וכן בין כל עדה בעצמה יש המון מחלוקת ופירודים, עד שכל פינה ופינה מלא מחלוקת ומפלגות ופירודים רחמנא ליצלן, וכל אחד צועק שאצלו האמת, ואפילו האפיקורסים והפושעים קוראים למפלגה שלהם "אמת", וכן היה כת כופרים ופושעים באירופה שקרא העיתון שלהם "עמת", כי כל אחד מלביש עצמו במצוות, וקורא עצמו על שם האמת, אבל האמת הוא רק אחד, היינו הקדוש ברוך הוא, וכל מי שמדבק עצמו בהקדוש ברוך הוא יותר קרוב לאמת, אבל איך יודעים אם אדם אוהו באמת או לא? זהו כפי שיש לפני מראה עיניו יום המיתה, שזהו אותיות "א-מת", היינו שאהיה מת ולא יועיל לי שום דבר, כי אני מוכרח סוף כל סוף למות ולצאת מזה העולם, ולא יועיל לי אז כל המצוות של הבעל דבר לרדוף את השני ולשנוא אותו, כי מי ששם יום המיתה לפני עיניו אין לו זמן לכל ההבל הזה, וכל חשקו ומגמתו רק לסגל לעצמו מצוות ומעשים טובים שיהיה לו קרן נפלא לעולם הבא ולנצח נצחים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד') יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא, ויפה קורת רוח אחת של עולם הבא מכל חיי עולם הזה, ופעם הסביר מוהרנ"ת ז"ל, מהו הפירוש של חיי נצח של עולם הבא, ונתן משל שאם יהיה כל העולם מלא עם גרעיני חטים מן הארץ עד הלכנה, ויש צפור שאוכל גרעין אחד בכל שנה, כמה שנים יקח לו עד שיגמור הכל? הלא אין לזה מספר, וזה עדיין לא מגיע לחיי נצח של

עולם הבא, ולכן אין שום אמת אם אינו מקושר להשם יתברך ואל התורה הקדושה, ואשרי מי שזוכה להכניס עצמו בעבודת השם יתברך באמת, ואז יזכה לחיים טובים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע (בראשית ל' פסוק מ"ב) והיה העטופים ללבן והקשורים ליעקב, ויש לומר שמרומז בפסוק זה דברי רביז"ל הנ"ל, שדרכו של הבעל דבר להלביש עצמו במצוות, ולהעטיף עצמו בבגדי לבן כאילו הוא צדיק גדול, וכמו שמבאר רביז"ל את מאמר רבה בר בר חנה (ב"ב ע"ג), ומתחזי כי צוציתא דנורא חוורתא, היינו אש לבנה, ואף על פי כן מלאך מזיק הוא, עיין שם, ולכן אלו העטופים בלבן, שמתעטפים עצמם במלבושים לבנים, להראות עצמם בפני הבריות כצדיקים, הם ללבן, היינו ששייכים להבעל דבר הנקרא לבן הארמי, על שם שמרמה את הבריות, אבל והקשורים ליעקב, היינו אלו שקושרים עצמם היטיב אל הצדיקים שבדור, הם שייכים ליעקב, היינו לאלו שזוכים להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ובלבד שיהיה ההתקשרות עם אמת, היינו שיבטלו את כל חכמתם ושכלם לגמרי, ויקבלו כל דברי הצדיק על כל אשר יאמר כי הוא זה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג), כי יש כמה בני אדם הבאים אל הצדיק אבל אין התקרבותם עם אמת, ואדרבה באים למצוא עילה ולעשות ממנו ליצנות, ואז הצדיק בודק אותו אם אינו רמאי (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ח), וכשרואים אחד שבא אל הצדיק, ואחר כך נתרחק, סימן שכל התקרבותו לא היתה עם אמת (ספר המדות), ולכן כשפעם אמר רביז"ל אל מוהרנ"ת ז"ל "אני כבר תפסתי אתכם בשק", ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל, "רבי, בונד צוא" (רבינו, קשור היטיב), כי לפעמים אפילו אם אדם כבר בתוך השק הוא יוכל לברוח מסיבת איזה קושיא או חלישות הדעת, וכעין שפירש רש"י כאן (פסוק מ"א) על המקושרות, שמצינו לשון קשר באנשים במחלוקת (שמואל ב' ט"ז ל"א) אחיתופל בקושרים, (שם ט"ז י') ויהי הקשר אמיץ, עיין שם, היינו הקשר שלהם היתה נגד הצדיק שהוא דוד המלך, כי אם אין הקשר באמת, למצוא את הקדוש ברוך, ולזכור תמיד יומו האחרון, אזי אינו קשר של קיימא כלל, כי קשר רשעים אינו מן המנין (סנהדרין כ"ו:), והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים ומקושרים לצדיקים אמיתיים, ולקבל מהם הליכות החיים, עדי נזכה לחזור בתשובה שלמה לפני ויתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

